

ODRŽIVI RAZVOJ U RIZIČNIM SITUACIJAMA: POPLAVE, POŽARI, ZEMLJOTRESI

Temišvar

6. septembar 2023.

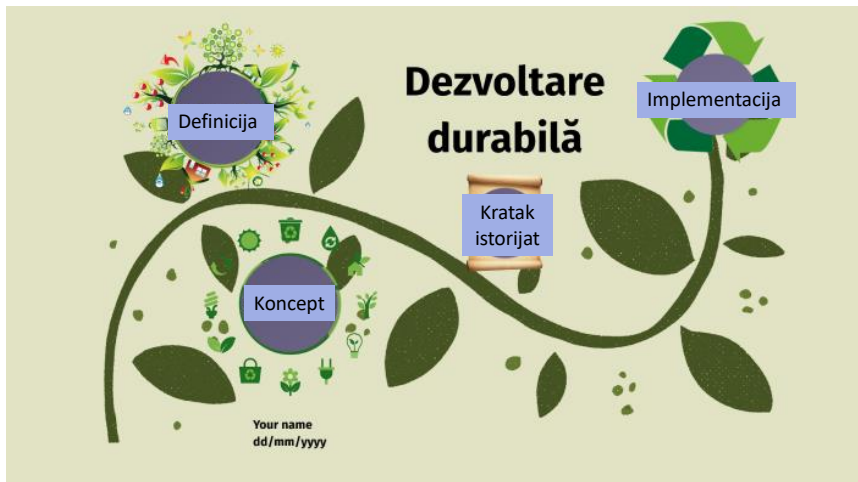
ODRŽIVI RAZVOJ

1. ODRŽIVI RAZVOJ

- 1.1 KONCEPT ODRŽIVOG RAZVOJA:
KRATAK ISTORIJSKI. DEFINICIJA
- 1.2 CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA (17 COR)
CILJ 5: POLNA RAVNOPRAVNOST

2. ODRŽIVI RAZVOJ U RIZIČNIM SITUACIJAMA: POPLAVE, POŽARI, ZEMLJOTRESI

ODRŽIVI RAZVOJ

3

ODRŽIVI RAZVOJ U RIZIČNIM SITUACIJAMA:

4

1.1 KONCEPT ODRŽIVOG RAZVOJA: KRATAK ISTORIJAT.

❖ **1983:**

Počela je sa radom Svetska komisija za okruženje i razvoj (WCED)

❖ **1987:**

Komisija WCED dala je najčešće navedenu definiciju održivog razvoja:

“ODRŽIVI RAZVOJ JE RAZVOJ KOJI ZADOVOLJAVA POTREBE SADAŠNJICE, NE DOVODEĆI U PITANJE SPOSOBNOST BUDUĆIH GENERACIJA DA ZADOVOLJE VLASTITE POTREBE”.

5

1.1 KONCEPT ODRŽIVOG RAZVOJA: KRATAK ISTORIJAT.

2000:

- ✓ Usvojena je Milenijumska deklaracija Organizacije ujedinjenih nacija sa 8 ciljeva razvoja

❖ **2001:**

- ✓ Usvojena je Strategija Održivog razvoja EU

❖ **2015:**

- ✓ 193 zemalja (uključujući Rumuniju) usvaja Agendu 2030 održivog razvoja

6

1.1 KONCEPT ODRŽIVOG RAZVOJA: KRATAK ISTORIJAT.

Agenda 2030:

- program delovanja na svetskom nivou
- **PROMOVIŠE RAVNOTEŽU** između tri dimenzije održivog razvoja:
 - ✓ ekonomski rast
 - ✓ socijalna inkluzija
 - ✓ zaštita životne sredine
- akcije ciljaju razvijene zelje i zemlje u toku razvoja
- obuhvata 17 globalnih ciljeva održivog razvoja (COR)
- sadrži ambiciozne akcije koje bi bile sprovedene tokom sledećih 15 godina radi
 - ✓ iskorenjivanje ekstremnog siromaštva,
 - ✓ suzbijanja nejednakosti i nepravde
 - ✓ zaštite planete do 2030.

7

1.1 KONCEPT ODRŽIVOG RAZVOJA: DEFINICIJA

“ODRŽIVI RAZVOJ JE RAZVOJ KOJI ZADOVOLJAVA POTREBE SADAŠNJICE, NE DOVODEĆI U PITANJE SPOSOBNOST BUDUĆIH GENERACIJA DA ZADOVOLJE VLASTITE POTREBE”

ODRŽIVI RAZVOJ pretpostavlja:

**ZADOVOLJAVANJE POTREBA SADAŠNJICE
NE DOVODEĆI U PITANJE SPOSOBNOST BUDUĆIH GENERACIJA
DA POSTOJE I DA SE RAZVIJAJU**

8

1.1 ODRŽIVI RAZVOJ: DEFINICIJA

ODRŽIVI RAZVOJ predstavlja:

1. Zadovoljavanje osnovnih potreba čovečanstva na odgovoran način **kako se ne bi ugrozilo blagostanje budućih generacija**
2. Postizanje boljeg životnog standarda danas **bez ugrožavanja šanse budućih generacija za što bolji životni standard.**
3. Postizanje ravnoteže između
 - ekonomskog razvoja,
 - socijalnog razvoja i
 - zaštite životne sredine.

9

1.1 ODRŽIVI RAZVOJ: DEFINICIJA

**3 STUBA ODRŽIVOG RAZVOJA:
EKONOMSKI,
SOCIJALNI,
EKOLOŠKI**

Ovi tri stuba su međusobno zavisna i nijedan ne može postojati mimo ostalih.

10

RAVNOTEŽA između tri dimenzije održivog razvoja: ekonomske, socijalne, zaštite životne sredine

11

RAVNOTEŽA između tri dimenzije održivog razvoja: ekonomske, socijalne, zaštite životne sredine

12

1.1 ODRŽIVI RAZVOJ – DEFINICIJA

ODRŽIVI RAZVOJ DEFINIŠE NIZ ASPEKATA:

1. KOMPATIBILNOST između antropске i prirodne sredine;
2. JEDNAKOST ŠANSI između generacija
3. Svrstavanje EKOLOŠKE BEZBEDNOSTI na prvom planu **umesto maksimizacije profita;**
4. KOMPATIBILNOST nacionalnih strategija za razvoj
5. Osiguravanje opšteg blagostanja naglašavajući kvalitet trajnog ekonomskog rasta;
6. Organska integracija prirodnog i ljudskog kapitala,
7. Prelazak na novu strategiju, u kojoj su ciljevi eko-socijalnog razvoja podređeni kako ljudskom razvoju, tako i poboljšanju sredine.

13

KO je nadležan da osigura ODRŽIVI RAZVOJ?

DRŽAVA

14

KOJIM PUTEM
osigurava DRŽAVA ODRŽIVI RAZVOJ?

PUTEM JAVNIH USTANOVA + INSTITUCIJA +.....

15

ČIME
se postiže ODRŽIVI RAZVOJ?

STRATEGIJAMA, POLITIKAMA, PROGRAMIMA,
PROJEKTIMA,....ACTIVNOSTIMA,

16

1.2 CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA

CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA (17 COR) u odnosu na MILENIJUMSKE CILJEVE RAZVOJA (8 MCR)

Milenijumska deklaracija – globalna agenda u vezi sa OR za 2000–2015, definisala je 8 CILJEVA:

1. Iskorenjivanje ekstremnog siromaštva i gladi
2. Postizanje univerzalnog osnovnog obrazovanja
3. Promovisanje jednakosti polova i emancipacija žena
4. Smanjenje smrtnosti kod dece
5. Poboljšanje zdravlja majki
6. Borba protiv HIV/side, malarije i drugih oboljenja
7. Obezbeđenje ekološke održivosti
8. Stvaranje globalnog partnerstva za razvoj

17 COR iz AGENDE 2030 zamenilo je 8 MCR iz Milenijumske deklaracije

17

1.2 CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA...17 COR

AGENDE 2030 sa 17 COR – KARAKTERISTIKE:

- **PREMAŠUJU** značajno 8 MCR,
- **UKLJUČUJU I DALJE TEME** kao što su iskorenjivanje siromaštva, obrazovanje i zdravlje
- **OBUHVATAJU NOVE TEME** kao što su mirna i inkluzivna društva.

Sve zemlje moraju:

- Da obezbede implementaciju AGENDE 2030
- Da promovišu efikasne i inkluzivne institucije
- Da stvaraju politike koje se zasnivaju na:
 - pravnoj državi,
 - ljudskim pravima,
 - pravima žene,
 - polnoj ravnopravnosti i porastu ukjučenja žena.

18

1.2 CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA...17 COR

19

1.2 CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA...17 COR

1. BEZ SIROMAŠTVA
2. BEZ GLADI
3. DOBRO ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE
4. KVALITETNO OBRAZOVANJE
5. POLNA RAVNOPRAVNOST
6. ČISTA VODA I SANITARNI USLOVI
7. OBNOVLJIVA I PRISTUPAČNA ENERGIJA
8. DOBRI POSLOVI I EKONOMSKI RAST
9. INDUSTRIJA, INOVACIJE I DOBRA INFRASTRUKTURA
10. SMANJITI NEJEDNAKOSTI
11. ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE
12. ODGOVORNA POTROŠNJA I UPOTREBA RESURSA
13. KLIMATSKE DELATNOSTI
14. ODRŽIVOST ŽIVOTA U VODI
15. ODRŽIVOST ŽIVOTA NA KOPNU
16. MIR I PRAVDA I EFIKASNE INSTITUCIJE
17. PARTNERSTVO ZA ODRŽIVI RAZVOJ (REALIZACIJU CILJEVA)

20

1.2 CILJ 5: POLNA RAVNOPRAVNOST

POSTIĆI POLNU RAVNOPRAVNOST I OSNAŽIVATI SVE ŽENE I DEVOJČICE

Postoje brojne nejednakosti između osoba muškog i ženskog pola:

- ✓ manje plate,
- ✓ domaće nasilje,
- ✓ problemi emancipacije.

21

1.2 CILJ 5: POLNA RAVNOPRAVNOST

ZADACI CILJA:

5.1. Okončati svuda i sve oblike diskriminacije žena i devojčica

5.2. Eliminirati sve oblike nasilja nad svim ženama i devojčicama u javnoj i privatnoj sferi, uključujući trgovinu ljudima, seksualne i druge oblike eksploatacije

5.3. Eliminirati sve štetne prakse kao što su dečiji, rani i prisilni brakovi i sakaćenje ženskih genitalija

22

1.2 CILJ 5: POLNA RAVNOPRAVNOST

ZADACI CILJA:

- 5.4. Prepoznati i vrednovati neplaćeni rad, brigu i staranje u domaćinstvu
- 5.5. Obezbediti da žene u potpunosti i efektivno učestvuju i imaju jednake mogućnosti za rukovođenje na svim nivoima donošenja odluka u političkom, privrednom i javnom životu
- 5.6. Obezbediti univerzalan pristup uslugama seksualnog i reproduktivnog zdravlja i reproduktivnih prava

23

2. ODRŽIVI RAZVOJ U RIZIČNIM SITUACIJAMA: POPLAVE, POŽARI, ZEMLJOTRESI.

24

JEDAN NAČIN DEFINISANJA RIZIKA JE PUTEV FORMULE:

RIZICI = RANJIVOSTI + OPASNOSTI

RANJIVOSTI:

- ✓ **SIROMAŠTVO**
- ✓ **OGRANIČEN PRISTUP**
 - strukturama vlasti
 - resursima
- ✓ **IDEOLOGIJE**
- ✓ **ECONOMSKI SISTEMI**
- ✓ **NEDOSTATAK**
 - lokalnih institucija
 - obrazovanja
 - profesionalne obuke
 - odgovarajućih kompetentnosti
 - lokalnih investicija
 - lokalnih tržišta
 - usluga
 - slobode štampe

OPASNOSTI:

- ✓ GEOLOŠKE :
 - zemljotresi,
 - vulkanske erupcije,
 - klizišta i odroni
- ✓ KLIMATSKE:
 - cikloni,
 - poplave,
 - suše
- ✓ ŽIVOTNE SREDINE:
 - zagađenost,
 - dezertifikacija,
 - seča šuma
- ✓ EPIDEMIJE I INDUSRIJSKE NESREĆE;
- ✓ RAT (uključujući terorizam).

TIPOVI RIZIKA U RUMUNJI I NJIHOV UTICAJ

SHODNO NACIONALNOG PLANA ZA MENADŽMENT RIZIKA OD NEPOGODA

- **POPLAVE,**
- **POŽARI, ŠUMSKI POŽARI, POŽARI VEGETACIJE**
- **ZEMLJOTRESI**
- **SUŠA, KLIZIŠTA ZEMLJIŠTA,**
- **DRUGE OPASNOSTI I POVEZANE POSLEDICE**

IMAJU ZNAČAJAN UTICAJ NA:

- **ZAJEDNICE,**
- **EKONOMIJU, INFRASTRUKTURU**
- **ŽIVOTNU SREDINU.**

OSIGURAVANJE ODRŽIVOG RAZVOJA – POPLAVE

29

OSIGURAVANJE ODRŽIVOG RAZVOJA – ZEMLJOTRESI

30

OSIGURAVANJE ODRŽIVOG RAZVOJA – POŽARI

31

NAPREDAK ODRŽIVOG RAZVOJA

- Na globalnom nivou **ustanovljeno je 169 posebno određenih CILJEVA za merenje napretka** u odnosu na 17 COR
- na osnovu CILJEVA računaju se **NACIONALNI REZULTATI**

GDE SE NALAZI RUMUNIJA?

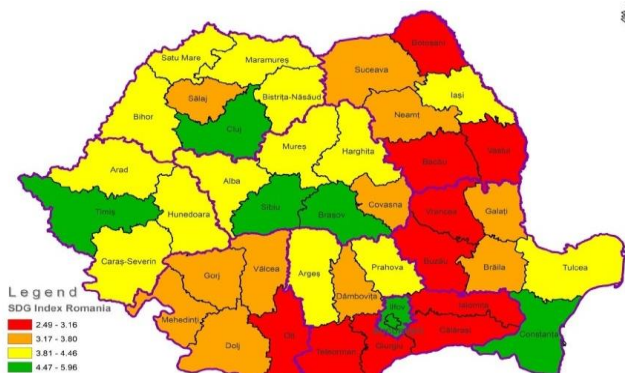
- ✓ Na globalnom nivou Rumunija je **plasirana na 38. mestu...**
- ✓ Na nivou EU Rumunija **zauzima 30. poziciju - preposlednju**, na zadnjoj je Bugarska.

Svetski šampion održivog razvoja je **ŠVEDSKA**
Evropski šampion održivog razvoja je **FINSKA**

32

Rang-lista ŽUPANIJA u vezi sa ODRŽIVIM RAZVOJEM i dve opštine: Dumbravica, Otopeni

33

**KAKO
DEFINIŠEMO, SHVATAMO, PROCENJUJEMO
ODRŽIVI RAZVOJ U RUMUNIJU
U SLUČAJU
POPLAVA, ZEMLJOTRESA, POŽARA?!**

34

**ODRŽIVI RAZVOJ u slučaju
POPLAVA, ZEMLJOTRESA, POŽARA
ZNAČI**

**ZADOVOLJAVANJE POTREBA SADAŠNJICE
POSTIZANJE BOLJEG KVALTETA ŽIVOTA**

NE KOMPROMITUJUĆI

**PRAVO BUDUĆIH GENERACIJA NA POSTOJANJE I RAZVOJ
ŠANSA BUDUĆIH GENERACIJA ZA POBOLJŠANJE KVALITETA
ŽIVOTA.**

35

KO

je dužan da osigura USLOVE za ODRŽIVI RAZVOJ u slučaju
POPLAVA, ZEMLJOTRESA, POŽARA?

DRŽAVA

36

Putem KOGA

sprovodi DRŽAVA ODRŽIVI RAZVOJ u slučaju POPLAVA,
ZEMLJOTRESA, POŽARA?

PUTEM JAVNIH AUTORITETA + RAZNIH INSTITUCIJA

37

KAKO SE SPROVODI

ODRŽIVI RAZVOJ u slučaju POPLAVA, ZEMLJOTRESA, POŽARA?

KROZ

STRATEGIJE,

**POLITIKE, PROGRAME, PLANOVE, PROJEKTE,
AKCIJE, AKTIVNOSTI, INTERVENCIJE, MISIJE**

38

**RUMUNIJA OSIGURAVA
USLOVE ZA ODRŽIVI RAZVOJ
PUTEM
NACIONALNOG PLANA ZA MENADŽMENT
RIZKA OD NEPOGODA
(PNMRD)**

39

**NACIONALNI PLAN ZA MENADŽMENT
RIZKA OD NEPOGODA
OBUHVATA
RESURSE I MEHANIZME FINANSIRANJA MERA PREVENCIJE,
PRIPREME,
ODGOVORA NA NEPOGODE**

40

**RESURSI I MEHANIZMI FINANSIRANJA MERA PREVENCIJE,
PRIPREME, ODGOVORA NA NEPOGODE:**

1. PROGRAMI NAMENSKIH INVESTICIJA, ZA TIPOVE RIZIKA
2. REZERVISANE SVOTE U BUDŽETIMA VLASTI za upravljanje vanrednim situacijama
3. OBAVEZNO OSIGURAVANJE DOMAĆINSTAVA
4. ZAJAM RUMUNJI OD STRANE SVETSKE BANKE – CATDDO
5. PROJEKAT U VEZI POBOLJŠANJA MENADŽMENTA RIZIKA OD NEPOGODA
6. SVOTE IZ DRŽAVNOG BUDŽETA KAO REZEVNI BUDŽET ZA INTERVENCIJE ..
7. EVROPSKI FONDOVI, PUTEV TRENUTNIH OPERACIONALNIH PROGRAMA
8. PROJEKTI JAVNIH INVESTICIJA u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost
9. NORVEŠKI MEHANIZAM FINANSIRANJA
10. DRUGI FONDOVI

41

1 PROGRAMI NAMENSKIH INVESTICIJA ZA TIPOVE RIZIKA:

1. Nacionalni program zgrada javnog ili socijalnog interesa, odsek “Radovi hitne prirode”
2. Nacionalni program lokalnog razvoja PNDL
3. Godišnji program izrade karata prirodnih rizika od zemljotresa i klizišta
4. Regionalni operacionalni program 2014-2020
5. Nacionalni program restauracije istorijskih spomenika (PNR)
6. Program investicija u oblasti kulture – HOV br. 76/2018
7. Programi / projekti /akcije za poplave iz državnog budžeta

42

PRIMER – POPLAVE
OSIGURAVANJE USLOVA ZA ODRŽIV RAZVOJ u slučaju POPLAVA!

KO UPRAVLJA RIZIKOM U SLUČAJU POPLAVA?
KOJIM SE PUTEM osiguravaju USLOVI ZA ODRŽIV RAZVOJ ?

USLOVI ZA ODRŽIV RAZVOJ
OSIGURAVANI SU NA NACIONALNOM I LOKALNOM NIVOU putem:

- **GLAVNIH JAVNIH INSTITUCIJA NA NACIONALOM NIVOU**
- **DRUGIH INSTITUCIJA / GLAVNIH FAKTORA NA NACIONALOM NIVOU**
- **JAVNIH INSTITUCIJA / VAŽNIH FAKTORA NA ŽUPANIJSKOM I LOKALNOM NIVOU**

43

PRIMER – POPLAVE
OSIGURAVANJE USLOVA ZA ODRŽIV RAZVOJ u slučaju POPLAVA!

NA NACIONALNOM NIVOU,

GLAVNE JAVNE USTANOVE ODGOVORNE ZA
MENADŽMENT RIZIKA U SLUČAJU POPLAVA

- ✓ **MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE,**
- ✓ **NACIONALNA ADMINISTRACIJA „RUMUNSKJE VODE” (ANAR)**
- ✓ **NACIONALNI INSTITUT ZA HIDROLOGIJU I VODE (INHGA)**
- ✓ **11 BAZINALNIH ADMINISTRACIJA**
- ✓ **.....**

44

NA NACIONALNOM NIVOU
RIZIK U SLUČAJU POPLAVA UPRAVLJA SE OVAKO:

- **MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE**
 - **SPROVODI POLITIKE** u oblasti upravljanja vodama, bezbednosti građevina i hidrotehničkih konstrukcija,
 - **ODGOVORNO JE** u oblasti voda i životne sredine
 - **DEFINIŠE RELEVANTNE JAVNE POLITIKE.**
- **NACIONALNA ADMINISTRACIJA „RUMUNSKÉ VODE“ (ANAR) ADMINISTRIRA**
 - vode iz javnog vodnog dobra i
 - infrastrukturu SNG (Nacionalnog sistema upravljanja voda).

45

DRUGI VAŽNI FAKTORI
U MENADŽMENTU VANREDNIH SITUACIJA – POPLAVE

NA NACIONALNOM NIVOU:

- Nacionalni sistem za menadžment vanrednih situacija (SNMSU):**
 - Odbori za vanredne situacije
 - Generalni inspektorat za vanredne situacije
 - Javni profesionalni društveni servisi za vanredne situacije
 - Operativni centri za vanredne situacije
 - Komandant akcije
- Nacionalni odbor za vanredne situacije (CNSU)** pod upravom MUP
- Ministarski odbor za vanredne situacije (CMSU)** u okviru životne sredine, ima sledeće nadležnosti:
 - definisanje nacionalne strategije upravljanja rizikom od poplava
 - koordinacija definisanja planova odbrane od poplava
 - akcije na međunarodnom nivou u oblasti rizika od poplava

46

DRUGI VAŽNI FAKTORI
U MENADŽMENTU VANREDNIH SITUACIJA – POPLAVE

NA ŽUPANIJSKOM I LOKALNOM NIVOU

- ✓ Županijski odbor za vanredne situacije (CJSU),
- ✓ Županijski saveti,
- ✓ Mesni odbor za vanredne situacije (CLSU),
- ✓ Lokalni saveti (municipijski, gradski i opštinski) imaju kompetencije i nadležnosti u vezi sa koordinacijom pojedinih aktivnosti
 - pre
 - tokom
 - nakon pojave **poplava**.

47

DRUGI VAŽNI FAKTORI !
GRAĐANI.

DA LI STE ZNALI DA **GRAĐANI** IGRAJU ULOGU I IMAJU ODGOVORNOST
U SLUČAJU POPLAVA?

48

BILO KOJI GRAĐANIN RUMUNIJE

1. **MOŽE** da se **INFORMIŠE** i da bude **SPREMAN** za ovakve situacije
2. **MOŽE** da **UČESTVUJE** kao volonter u akcijama spašavanja ili evakuacije pogođenog stanovništva od poplava, u akcijama rekonstrukcije pogođenih oblasti.
3. **MOŽE** da **OSIGURA** svoje domaćinstvo i dobra u slučaju poplava.

49

ZAKLJUČCI:

**1. STRATEGIJE, POLITIKE, PROGRAMI, PLANOVI I PROJEKTI
OBAVEZNI SU I OD SUŠTINSKOG ZNAČAJA ZA OSIGURAVANJE
USLOVA ODRŽIVOG RAZVOJA**

**2. BRZI ODGOVORI I FOKUSIRAN TRUD MOGU REŠITI PROBLEME
SADAŠNJOSTI NE KOMPROMITUJUĆI BUDUĆNOST**

**1+2 STVARAJU PREDUSLOVE I USLOVE ZA ODRŽIVI RAZVOJ,
UKLJUČUJUĆI SITUACIJE RIZIKA OD
POPLAVA, ZEMLJOTRESA, POŽARA**

50